

Etiyopya'daki Hayli Gubbi Volkanı Binlerce Yıl Aradan Sonra Patladı

Tuba Sarıgül

Etiyopya'nın kuzeydoğusunda yer alan Hayli Gubbi volkanı yaklaşık 8.250 yıl aradan sonra faaliyete geçti. 23 Kasım'daki patlamanın ardından oluşan kül bulutları atmosfere yayıldı.

Patlamanın sesinin Etiyopya'nın önemli şehirlerinden biri olan ve Hayli Gubbi volkanının 190 km güneyinde yer alan Semera şehrinin 50 km uzağından duyulduğu kayda geçti. Uydu verileri ise volkanik bulutların atmosferde yaklaşık 15 km yükseğe ulaştığını gösterdi. Büyük

oranda kükürt dioksitten oluşan yüksek irtifalardaki bu bulutların atmosferde doğu-kuzeydoğu yönünde sürüklendiği anlaşıldı. Daha alçak irtifalardaki volkanik (piroklastik) malzeme bulutu ise kuzeye doğru 130 km boyunca yayıldı. Patlama, bölgedeki hava yolu trafiğini olumsuz etkiledi ve bazı uçuşların iptal edilmesine neden oldu.

493 metre yüksekliğindeki Hayli Gubbi, kalkan volkanı olarak sınıflandırılıyor. Genellikle akışkanlığı yüksek bazaltik magmaların oluşturduğu kalkan volkanlarının tabanlarının çapı son derece geniştir, yamaçları ise hafif eğimlidir.

Hayli Gubbi'de geçmişte gerçekleşen volkanik etkinlikler hakkında çok az bilgi bulunuyor. Bu durumun, bölgenin insan yerleşimlerinden uzak olmasından kaynaklandığı düşünülüyor. Hayli Gubbi'nin içinde

bulduğumuz jeolojik zaman olan Halosen Devre'de (11.650 yıl önceden günümüze) patladığına dair gözlemsel kayıt bulunmasa da bölgede 8.250 yıl öncesine tarihlenen lav akıntılarına dair jeolojik kanıtlar var.

Bilim insanları Halosen'de volkanik aktivite gösteren volkanları aktif volkan olarak sınıflandırıyor. Çok eski zamanlarda patlamış ancak aktif bir magma sistemine sahip olduğu için tekrar patlaması muhtemel olan volkanlar uyuyan volkan, aktif bir magma sistemine sahip olmadığı için bir daha patlamayacağı düşünülen volkanlar ise sönmüş volkan olarak isimlendiriliyor. Hayli Gubbi de binlerce yıldır uykuda olsa da volkanik etkinlikler için gerekli koşullar devam ettiği müddetçe volkanların tekrar patlayabileceğinin bir göstergesi. ■

<https://volcano.si.edu/volcano.cfm?vn=221091>

